

Als ambassadeur in Madrid had ik een prachtig leven. Het was de tijd van de wapenwedloop in de Koude Oorlog. Het was 1984, en in de nacht van 29 op 30 september kreeg ik een hele indringende droom. Nog nooit in mijn leven had ik zo'n intense en coherente ervaring gehad. In mijn droom is er een grote kerk op een heuvel, met veel mensen. Eerst wil ik daar niet in. Een oude vrouw pakt me bij de hand en leidt me naar binnen, naar een plaats links voor het altaar. Boven het altaar hangt een groot kruis. Ik zie op dat moment dat er zaagsel uit het houten kruis valt. Het volgende ogenblik is er het gelaat van Christus, die me aankijkt.

Ik ervaar intense compassie en in de levende ogen zie ik één vraag: 'En jij? Wat heb jij gedaan, met jouw mogelijkheden op dit kritieke moment?'

Wat er na die droom gebeurde, is vrijwel onbeschrijfelijk. Van het ene op het andere moment was ik een vrij mens, viel het gewetensconflict over de wapenwedloop, waarmee ik al maanden worstelde, van me af en wist ik dat ik stelling moest nemen.

Die bewustzijns-ervaring, zoals ik het nu noem, is echt wat anders dan een gewone droom. Een droom is meestal chaotischer en vervaagt snel, maar deze indringende ervaring heeft mijn leven voorgoed veranderd.

Deze ervaring van Edy Korthals Altes, 97 is hij inmiddels, stond laatst in de krant.

Een droom veranderde zijn leven. Het was de tijd van de Koude Oorlog en de wapenwedloop. Jaren tachtig. De tijd van de grote demonstraties.

Als ambassadeur moest Korthals loyaal de regering volgen, die besloten had kernwapens te plaatsen.

Dat wist hij, maar na de ervaring in de droom kon hij dat niet meer.

Hij schreef een brief waarin hij openlijk zei wat hij vond.

Hij kreeg bijval, maar zijn optreden riep ook weerstanden, veel weerstanden op.

Hij wist: ik ben niet meer te handhaven als ambassadeur.

Hij werd ook ontslagen.

Maar diep van binnen voelde hij: ik kon niet anders.

De liefdevolle blik van Christus, zijn vraag: *En jij, wat doe jij*, daaraan kon ik niet voorbijgaan. Korthals zegt: Ik ben veel kwijtgeraakt *en* ik heb veel ontvangen.

Door gehoor te geven aan die vraag werd ik vrij. Ik heb me nog nooit zo bevrijd gevoeld.

Wie zijn geweten volgt roept weerstanden op.

Dat ervaart Luther in de zestiende eeuw als hij misstanden in de Katholieke kerk aan de kaak stelt. Hij wordt voor het gerecht gesleept en veroordeeld.

Op de rijksdag van Worms roept hij: *Hier sta ik, ik kan niet anders, God sta me bij.*

Maar de kerk doet hem in de ban en vervolgt hem.

Wie zijn geweten volgt roept weerstanden op. Daar weet ook Pieter Omtzigt van mee te praten. Hij kwam op voor al die mensen die de dupe zijn geworden van de overheid.

Nu lees je van fluistercampagnes en plannen om hem te herplaatsen. Je hoort niet wat hardop gezegd, maar misschien wel gedacht wordt: hij is te lastig, ligt teveel dwars, hij gaat te onberekenbaar zijn eigen gang.

Wie zijn geweten volgt roept weerstanden op.

Dat weet de profeet, over wie de tweede Jesaja schrijft. Een profeet zegt de waarheid, ook als die ongemakkelijk is voor anderen. Voor burgers, voor regeerders.

Ik heb een stem gekregen, mijn oren zijn geopend, zegt deze profeet om op te komen voor mensen die moe zijn geworden, door wat hen overkomt en door wat hen wordt aangedaan.

Ik kan niet anders, ik wil niet anders, ik moet mijn geweten volgen.

Ik weet wat ik daarmee oproep. Ik zal weerstanden oproepen.

Ze zullen me op mijn rug slaan, mijn hoofdharen uittrekken, ze zullen me beschimpen en bespuwen. Ik deins er niet voor terug.

Wie zijn geweten volgt roept weerstanden op, maar zal ook iets anders ervaren.

Korthals zegt: ik heb me nog nooit zo vrij gevoeld. Ook Luther schreef over de vrijheid van een christenmens. Omtzigt voelt dat hij op een goed spoor zit.

De profeet in het boek Jesaja zegt: ik ga niet alleen. Nabij is degene die me vrijspreekt.

In al die woorden over vrijheid mag je verwijzingen naar God horen.

Vandaag is het Palmпасen. Jezus gaat naar Jeruzalem. Je leest ook: hij *moet* naar Jeruzalem. Hij gaat vrijwillig en hij moet.

Hij moet niet van anderen. Dat *moeten* zit in zijn innerlijk.

Hij weet welke weerstanden hij zal oproepen, maar gaat ze niet uit de weg.

Dit is de weg die hij vrijwillig *moet* gaan.

In haar boek Sterrekinderen schrijft Clara Asscher- Pinkhoff over een meisje en haar moeder die in de oorlog weggevoerd worden. Hun opa gaat met hen mee.

Als omstanders vragen: u hoeft toch niet, u bent toch eigenlijk van boven de leeftijd, antwoordt hij: ik ga vrijwillig.

Het kleine meisje hoort het en vraagt: opa, wat is vrijwillig?

De oude man denkt na en zegt: vrijwillig, dat is als je niet moet en je doet het toch.

Het meisje is er stil van.

Niet moeten?

Maar je moest toch, grootvader. Anders was jij toch alleen thuis gebleven en wij hadden toch niet alleen kunnen gaan?

Opa buigt zich naar haar toe, pakt haar hoofd tussen zijn handen en zoent haar haar.

Daarom, daarom moest ik gaan, zegt hij. Daarom moest ik vrijwillig gaan.

Palmпасen begint met gejuich, met het zwaaien met takken, met het zingen van hosanna.

Dat zal niet zo lang duren. Even later hoor je van weerstand en tegenstand.

Sterker nog: wat begint met *hosanna voor de koning* loopt uit op het kruisigen van een mens met een kroon van doornen op zijn hoofd. Zo heftig kunnen weerstanden zijn.

Wat er ook voor hem ligt, Jezus voelt, weet: dit is de weg die ik moet gaan.

Ik kan niet anders.

Al heeft hij zwaar, al zal hij bang zijn, al voelt hij zich verraden en verlaten, hij kijkt niet, hij dienst er niet voor terug. Hij gaat omdat hij niet anders kan.

Loopt zijn weg dood?

Als je leest wat hem te wachten staat, zeg je: ja: die loopt dood.

Ze zullen Jezus ophangen, kruisigen.

Het lijkt uit te lopen op een anticlimax en een grote teleurstelling.

Dit verhaal, dit grote verhaal zegt iets anders.

Deze weg loopt *niet* dood.

Wat Jezus laat zien gaat niet verloren en zal niet verdwijnen.

Wat de profeet in het boek Jesaja ervaart, ervaart Jezus:

je kunt alles verliezen, alles kwijtraken, maar wie zijn geweten volgt gaat niet alleen.

Al word je opgesloten, je zult vrijheid vinden.

Al ga je dood, je zult leven vinden.

En wij?

Wij zijn geen profeet, geen Luther, geen Edy Korthals of Omtzigt en zeker geen Jezus.
Misschien speelt ons leven zich af in veel kleiner verband.
Is het veel minder spraakmakend en indrukwekkend.

En toch.

We hebben een stem gekregen om niet stom te zijn, maar bemoedigend te kunnen spreken., We hebben oren gekregen om niet doof te zijn, maar open te staan voor wie dat nodig heeft. We ogen gekregen om niet blind te zijn, maar om bewogen te kijken.

We hebben handen gekregen die even verlengstuk van Gods handen kunnen zijn.

We hebben voeten gekregen om wegen van vrede kunnen bewandelen.

We hebben een geweten gekregen, zodat we als het op er aan komt kunnen zeggen:

Ik moet vrijwillig, omdat ik niet anders kan.

Wie zijn geweten volgt, roept weerstanden op.

Maar die zal ook vrijheid vinden, echte vrijheid.

Die zal opstaan en weten: ik ga niet alleen.

(Zingend)

God zal met je meegaan

als licht in je ogen

als lamp voor je voet,

als hand op je hoofd

en arm om je schouder,

als baken bij ontij

en verte die wenkt

als groet op je lippen

en hoop in je hart

als stem die je uitdaagt

en woord dat je voorgaat

Amen